

نگاهی به اعتبارات آسیب‌های اجتماعی در بودجه۱۴۰۰

سهم مشهد و مشکلاتش از بودجه چقدر است؟



گروه جامعه

کلیات بودجه ۱۴۰۰ نهم دی امسال با ۲۳ رأی موافق و ۹ رأی مخالف و یک رأی ممتنع در کمیسیون تلفیق مجلس شورای اسلامی تصویب شد. اگرچه مجلس این روزها بر اصلاح ساختار آن مصمم است، اما تصمیم‌سازان مشهدی می‌توانند با نگاهی به همین کلیات هم بررسی کنند که آسیب‌های اجتماعی چه جایگاهی در بودجه سال آینده و نگاه مدیران اجرایی کشورمان دارد.

- آسیب‌های مشهد و بودجه نیامده!

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور با قدری رشد، مبلغ ۴۳۰/۵میلیارد تومان اعتبار، به‌طور کلی جهت برنامه‌ها و فعالیت‌های پیشگیری، کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی در زمینه مقابله با پدیده اعتیاد، کاهش طلاق، سامان‌دهی حاشیه‌نشینی، حمایت از کودکان کار و خیابان، مبارزه با مفاسد اخلاقی و دیگر مشکلات اجتماعی در کشور پیش‌بینی شده است و سهم هیچکدام از شهرها از جمله مشهد مشخص نیست.

● **حمایت ویژه از زنان سرپرست خانوار** در بودجه ۱۴۰۰ اگر چه نامشخص بودن سهم هر شهر صفت یکسان تمام سرفصل‌های بودجه سال آینده است اما نهادهای متولی برای کسب بودجه می‌توانند با نیازسنجی‌های لازم، سهم کارسازای از این اعتبار را برای مشهد و مشکلات مطالبه کنند. البته باید به بودجه برنامه‌های کاهش عرضه و تقاضا برای مصرف مواد مخدر و روان گردان‌ها نیز توجه داشت که با حدود ۱۱درصد کاهش نسبت به سال گذشته، مبلغ ۴۵۹میلیارد تومان است. این کاهش ناشی از کاهش اعتبار ردیف‌های مربوط به مبارزه با قاچاق و توزیع مواد مخدر در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران است.

طلاق از جمله آسیب‌های پرنگ مشهد می‌تواند با اعتبار ۱۸میلیارد تومانی برنامه‌های مربوط به کنترل و کاهش طلاق و تحکیم نهاد خانواده شرایط بهتری پیدا کند. خبرخوش این ردیف بودجه تخصص ۹۰درصد آن به برنامه‌های حمایت از زنان آسیب‌دیده و سرپرست خانوار اختصاص یافته است.

- ۴۵۴میلیارد سهم بافت‌های فرسوده کشور

برای سامان‌دهی بافت‌های فرسوده، مناطق بحرانی و حاشیه شهرها که مشهد از هیچکدامش کم ندارد، بالغ‌بر ۳۵۲میلیاردتومان اعتبار پیش‌بینی شده است که حدود ۱۳درصد از سال قبل کم شده است.افزون‌بر اعتبارات عمومی، مبلغ ۱۰۲میلیارد تومان بودجه بانک‌ها و شرکت‌های دولتی در بخش بافت‌های فرسوده و ناکارآمد شهری است، که نسبت به اعتبار مصوب در قانون بودجه سال۱۳۹۹ حدود ۹۷درصد کاهش داشته است. درمجموع، با احتساب اعتبارات عمومی و بودجه بانک‌ها و شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، مبلغ ۴۵۴میلیارد تومان اعتبار و تسهیلات جهت بهسازی بافت‌های فرسوده و سامان‌دهی مناطق حاشیه شهرها در سال آینده در نظر گرفته شده است.

- حمایت از کودکان کار با رشد ۲۵درصدی

برای سامان‌دهی کودکان کار و خیابان و حمایت از کودکان بی‌سرپرست و دیگر کودکان آسیب‌پذیر مبلغ ۹۱میلیارد تومان اعتبار پیش‌بینی شده است؛ که در مقایسه با اعتبار مصوب این بخش در قانون بودجه سال۱۳۹۹ حدود ۲۵درصد رشد داشته است. از مجموع اعتبارات این بخش، ۸۱درصد به برنامه حمایت از کودکان و نوجوانان تحت پوشش سازمان بهزیستی اختصاص یافته است. ذیل این برنامه ۱۹فعالیت تعریف شده که دراین‌میان می‌توان به برنامه سامان‌دهی کودکان خیابانی (۱۳میلیارد تومان) و حمایت از کودکان کار (۱۴میلیارد تومان) اشاره کرد. این بخش بودجهدر تداوم اقدامات خوبی که مشهد در همین ماه‌های اخیر رقم زده است، می‌تواند بسیار مهم و ثمربخش باشد.

- متفرقه‌های آسیب‌زا و بودجه

درباره سایر آسیب‌های اجتماعی، برحسب جست‌وجویی که در شرح برنامه‌ها و فعالیت‌های دستگاه‌های مختلف در لایحه بودجه با کلیدواژه «آسیب اجتماعی» و دیگر عناوین مشابه صورت گرفته، جمعا حدود ۲/۹۹۴میلیارد تومان اعتبار درنظر گرفته شده است، که در مقایسه با اعتبار برنامه‌های مشابه در قانون بودجه سال۱۳۹۹ حدود ۱۳۱درصد رشد داشته است.

در تبصره‌های «د»، «۵»، «۶» و «۸» لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ بالغ‌بر ۶هزار میلیاردتومان اعتبار و تسهیلات جهت سامان‌دهی و بهسازی بافت‌های

فرسوده و مناطق حاشیه‌نشین در کنار سایر برنامه‌های عمرانی در این حوزه و نیز مبلغ ۱۰۰میلیاردتومان اعتبار جهت سامان‌دهی کودکان کار و خیابان و حمایت از افراد دارای معلولیت در نظر گرفته شده است.

● **افزایش ۱۳۲درصدی اعتبارات، افزایش منابع نیست** اعتبارات آسیب‌های اجتماعی در طول سال‌های اجرای قانون برنامه ششم توسعه حدود ۱۳۲درصد افزایش داشته است، اما این رشد به‌معنای افزایش منابع برای انجام مداخلات بیشتر نبوده است؛ زیرا نسبت اعتبار آسیب‌های اجتماعی به کل اعتبارات منابع عمومی دولت در طول پنج سال گذشته (۵۸/۰درصد) تغییری نداشته است، این درحالی است که مسائل اجتماعی پدیدآورنده آسیب‌های اجتماعی، مانند فقر و نابرابری در طول همین مدت، افزایش نمایان توجهی داشته است. به‌عنوان مثال ضرب جینی که شاخص نمایانگر اختلاف طبقاتی در جامعه است در همین دوره پنج‌ساله از ۳۶صدم درصد در سال ۱۳۹۶ به بالای ۴۰صدم درصد در سال جاری رسیده است.

ضعف نظارتی بودجه را می‌سوزاند

فراتر از مسئله کاهش یا افزایش اعتبارات، آنچه بیشتر در این حوزه اهمیت دارد، مسئله نظارت بر هزینه‌کرد اعتبارات است؛ زیرا ضعف شاخصه‌های نظارتی بودجه در کنار سایر عوامل ساختاری مانع از توزیع، تخصیص و عملکرد مناسب حداقل اعتبارات موجود در حوزه آسیب‌های اجتماعی در دولت شده است. موضوعی که با افزایش قابل‌توجه برنامه‌های کلی و مبهم درزمینه کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی تسنات گذشته، حتی موجب تخصیص کمتر اعتبارات به برنامه‌های موضوع کنترل آسیب‌های اجتماعی شده است. به‌عنوان مثال عملکرد بودجه‌ای سازمان بهزیستی کشور در سال ۱۳۹۸ نشان می‌دهد که برنام‌های موضوع آسیب‌های اجتماعی عمداً تخصیصی کمتر از ۵۰درصد داشته‌اند؛ این درحالی است که تخصیص کل برنامه‌های سازمان بهزیستی در این سال بالغ‌بر ۸۵درصد بوده است.

- اعتباری که اولویت ندارد

بررسی اعتبارات آسیب‌های اجتماعی در طول قانون برنامه ششم توسعه تاکنون، همواره با قبض و بسط همراه بوده است. نوساناتی که از فقدان برنامه و نبود اولویت مشخص در حوزه کنترل و کاهش آسیب‌های

اجتماعی در کشور حکایت دارد؛ زیرا بودجه ترجمان عملیاتی برنامه‌ها و خط‌مشی‌های دولت است و تغییرات نامنظم آن در یک حوزه مشخص، خلأ وجود یک برنامه بلندمدت را در آن حوزه نشان می‌دهد؛ مسئله‌ای که نمود آن را در افزایش قابل‌توجه سهم اعتباری ردیف سایر آسیب‌های اجتماعی (از ۲۲درصد بودجه آسیب‌های اجتماعی در سال

- بخش‌های تاریک بودجه

جدای از این مسئله، افزایش اعتبارات حوزه «سایر آسیب‌های اجتماعی» با توجه به ماهیت کلی و نامشخص برنامه‌های این بخش بیانگر این واقعیت است که روند توزیع اعتبارات آسیب‌های اجتماعی در طول سال‌های گذشته نه‌تنها متناسب با اولویت‌های قانون بر برنامه ششم توسعه نبوده است؛ بلکه برخلاف منطق بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد و اصل شفافیت عمل کرده است. از آنجایی که سند مالی سالیانه دولت باید بر مبنای اسناد بالادستی و قوانین برنامه تنظیم شود، تحقق اهداف برنامه‌ها، به نحوه تأمین و توزیع اعتبارات در قوانین بودجه سننواتی کشور وابسته است؛ از این‌رو چگونگی توزیع مهم‌ و نامتوازن اعتبارات حوزه آسیب‌های اجتماعی در طول اجرای قانون برنامه ششم توسعه نشان می‌دهد لایحه بودجه پیشنهادی سال ۱۴۰۰ دولت و قوانین بودجه پنج‌سال اخیر در راستای نیل به اهداف و نیت قانون برنامه ششم توسعه در حوزه آسیب‌های اجتماعی نبوده است.

- مشهد چقدر بودجه نیاز دارد؟

با توجه به وضعیت اعتباری آسیب‌های اجتماعی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور و ملاحظات بیان‌شده در این گزارش، حال باید دید مشهد چه میزانی از آن را به خود اختصاص خواهد داد؟ البته پیش از این باید پرسید که آیا تصمیم‌سازان مشهد تصویر و تصور روشنی از آسیب‌های اجتماعی مشهد دارند تا برای تخصیص و هزینه‌کرد آن برنامه‌های کاربردی و اثربخش پیشنهاد دهند؟ منبع: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی ایران

شهریار

روزنامه شهریار مشهد روزنگاری

۳شنبه ۱۳۹۹ دی ۲۲ ۱۳۹۹میلادی۳۲۸۹شماره

SHAHIRANEWS.IR

۰۴

↓

جامعه

فرزانه شهامت f.shahamat@shahraranews.ir

عقل می‌گوید که دفع خطر احتمالی، لازم است. شاید بشنوا ن خلاصه استند لال‌های

موافقان پویش «نه‌به واردات تراریخته‌ها» را این‌طور خلاصه کرد. آن‌طور که خبرگزاری فارس گزارش کرده است، تعداد شرکت‌کنندگان در پویش، تا لحظه تنظیم این گزارش به ۳۷هزار و ۵۵۵نفر رسیده و تا رسیدن به مرز ۵۰هزار امضا و پیگیری از طریق نمایندگان مجلس، راه‌چندانی باقی‌نمانده است. خواسته آن‌ها دست‌کم در گام نخست، یک چیز است: ممنوعیت واردات محصولات تراریخته به کشور. پشت این جملات خلاصه، انبوه استدلال‌های موافقان و مخالفان دیده می‌شود. استدلال‌هایی که در آن‌ها همه چیز دیده می‌شود، به‌جز ارجاج به مستندات علمی روشن. در خلأ موضع‌گیری صریح مسئولان مرتبط درباره تراریخته‌ها، وارد کردن شبهه‌ها و اتهام‌زنی‌های طرفین به یکدیگر، ادامه دارد. آن هم با ادبیاتی تندتر از همیشه. با ادامه این روند، تراریخته به سوژه‌ای تازه برای تشویش ذهن جامعه تبدیل خواهد شد.

- مخالفان چه می‌گویند؟

تراریخته به محصولاتی گفته می‌شود که با دست‌کاری ژنتیکی و وارد کردن ژن‌های بیگانه به آن به دست می‌آیند. GMO مخفف معادل انگلیسی‌اش است که اگر دقت کرده باشید روی برخی روغن‌های خوراکی درج شده است. بنابر گزارش تیر امسال مرکز پژوهش‌های مجلس، آغاز دست‌کاری ژنتیکی گیاهان به روش بیوتکنولوژی، به حدود ۲۰سال پیش برمی‌گردد. پس از آن، به‌تدریج سطح زیر کشت محصولات تراریخته بیشتر شده و در سال ۲۰۱۸ به ۱۹۱/۷میلیون هکتار در جهان رسیده است. ۲۸کشور دنیا تولیدکننده محصولات تراریخته‌اند و حدود ۷کشور هم مصرف‌کننده. چیزی حدود ۹۹درصد از محصولات تراریخته تولیدشده شامل سویا، پنبه، ذرت و کلزا است و آمریکا، برزیل، آرژانتین، هند و کانادا پنج تولیدکننده عمده تراریخته‌ها به شمار می‌روند. اگر فضای رسانه‌ای را به یک ترازو تشبیه کنیم، کفه مخالفان تراریخته به‌مراتب سنگین‌تر از موافقان آن است. برخی مخالفان را صریح اعلام می‌کنند و برخی صحبت‌هایشان را با چاشنی گمانه و احتمال همراه می‌کنند. از مخالفان صریح تراریخته می‌شود به دکتر علی‌کرمی اشاره کرد. در سامانه علم‌سنجی اعضای هیئت‌علمی وزارت بهداشت، نام او یافت نشد؛ باوجوداین براساس آنچه در سایت شخصی‌اش درج شده، عضو هیئت‌علمی مرکز تحقیقات بیولوژی مولکولی دانشگاه علوم پزشکی قمبقا... (عج) و استاد تمام‌وقت این دانشگاه است. کرمی که از حامیان پویش ملی «نه‌به تراریخته‌کردن ایران» در سال ۹۷هم بوده، در صفحه اینستاگرامی خود، ضمن دعوت از مردم برای پیوستن به پویش اخیر، درباره آسیب‌های تراریخته به این موارد اشاره کرده است: نابابوری، سرطان، آلرژی، نارسایی در رشد، مشکلات گوارش، بیماری‌های کلیوی، تضعیف سیستم ایمنی بدن، خطرات بالقوه ژنتیکی برای انسان و آسیب به محیط زیست.

او همچنین در گفت‌وگو با رادیو اقتصاد، آسیب‌های یادشده را مبتنی بر مدارک و مستندات عنوان کرده و گفته است: آثار یادشده در اثر مصرف مستقیم و درازمدت تراریخته‌ها به وجود می‌آید اگر تراریخته‌ها تا این حد آسیب‌زا هستند، چرا به اذعان موافقان و مخالفان، باز حدود ۲۵سال پیش، واردات این محصولات به کشور صورت می‌گیرد؟ کرمی به این پرسش، پاسخی عجیب و قابل تأمل داده است که بیشتر به توجه می‌ماند تا استدلال؛ «با کشت تراریخته بعد از

رئیس

انجمن

علمی ایمنی

زیستی

ایران:

سالانه

۱۰میلیون تن

ذرت وارد

می‌کنیم که

۸میلیون تن

تراریخته

است.

واردات

۷میلیون تن

سویا، کنگاله

سویا و روغن

سویا داریم

که صددرصد

تراریخته

است.

نه اینکه ما

تراریخته

وارد کنیم؛ از

۱۵۲میلیون

تن سویا

در کل دنیا،

۱۴۸/۵میلیون

تن متعلق به

شن کشور

آمریکا،

برزیل، کانادا،

آرژانتین،

اروگوئه و

پاراگوئه

است که

به‌طور کامل

تراریخته‌اند.

غالب دیگر

تولیدکنندگان

سویا نیز

همین‌طورند

روایت تراریخته‌ها؛ این بازی رسانه‌ای نیست

همه‌چیز درباره یک پویش که می‌خواهد جلو واردات محصولاتی را بگیرد که در ژنتیک‌شان دستکاری شده است



نابابوری، سرطان، آلرژی، نارسایی در رشد، مشکلات گوارشی، بیماری‌های کلیوی، تضعیف سیستم ایمنی بدن، خطرات بالقوه ژنتیکی برای انسان و اما در واردات چنین شرایطی حاکم نیست. به همین دلیل کشور‌های زیادی از جمله ایران، واردات محصولات تراریخته را دارند اما کشت این محصولات را ممنوع اعلام کرده‌اند»

کرمی به ممنوعیت کشت تراریخته در

برخی کشورها مانند انگلیس، فرانسه،

روسیه، آلمان و رژیم اشغالگر قدس اشاره

کرده و گفته است: مسئولان باید از خود

پرسند اگر تراریخته خوب است و مشکلات

غذایی و کشاورزی کشورها را حل می‌کند،

چرا تولیدکنندگان بذر تراریخته، خودشان

این بذرها را نمی‌کارند و محصولات خود

را استفاده نمی‌کنند؟

- دیدگاه‌های فقهی

کشاندن ماجرا به استفتا از مراجع، حربه

دیگر مخالفان و موافقان تراریخته برای اثبات

درست‌بودن موضع‌گیری‌هایشان بوده است

اما همان‌طور که انتظار می‌رفت، جایز بودن یا

نبودن کشت و مصرف این محصولات منوط به

اثبات میزان زیان آن عنوان شده است؛ موضوعی

که نیازمند رفتار علمی و استدلال‌های منطقی

کارشناسان به‌دور از جنجال‌های رسانه‌ای

و کشاندن پای مردم به ماجراست. پایگاه

اطلاع‌رسانی بیوتکنولوژی ایران، تصویر استفتایی

از مقام معظم رهبری را منتشر کرده است که در

آن از حکم ایجاد گیاهان تراریخته با هدف ایجاد

ژنی مطلوب در گیاه پرسیده شده است؛ مثلاً

ژن مقاومت به شوری و خشکی. پاسخ معظم‌له

به این استفتا که تاریخ آن ۱۳۸۰/۳/۹۵درج

شده، این‌طور آمده است: عمل مذکور در موارد

ذکرشده، فی‌نفسه اشکال ندارد. متن استفتا

یادشده در سامانه دفتر حفظ و نشر ایشان یافت

نشد و تنها استفتا مرتبط، این بود که استفاده از

میوه‌ها و مواد غذایی حاصل از تغییرات ژنتیک،

مانعی ندارد. براساس آنچه در سایت تبیان آمده

است رهبر معظم انقلاب، جایز نبودن تولید این

محصولات را منوط به داشتن ضرر قابل توجه بر

بدن عنوان کرده‌اند.

استاندارهای سختی

گذاشته‌اند. ما می‌گوییم این

استانداردها را رعایت کنیم، نزدیک ۱۳تا

۱۵سال طول می‌کشد تا به یک ماده‌ای مجوز

دهند برای اینکه خورده شود. مثلاً سازمان غذا و

داروی آمریکا دو استاندارد دارد؛ یکی استاندارد

داخلی و دیگری خارجی. استاندارد اول را به

خارجی می‌دهند، یعنی استانداردِی که برای

خارج از آمریکا مصرف شود تا کنترل کند که

آنجاچه اتفاقی رخ می‌دهد، اگر آسیبی داشت

آنجا مصرف شود و اگر نداشت داخل کشورشان

بیاورند. بعد ما استناد می‌کنیم که با استاندارد

خارجی آمریکا‌یی‌ها، محصولی را وارد کشور

کنیم. یعنی خودمان را موش آزمایشگاهی

می‌کنیم و فلان محصول را می‌خوریم که ببینیم

ضرر دارد یا ندارد. و باز هم تکرار سؤال نخست،

اگر تهدیدها تا این حد جدی است، چرا در این

۲۵سال اجازه ورود محصولات ترایخته به کشور

داده شده است و اگر جدی نیست، چرا با بیان

شاید‌ها و احتمال‌ها، ذهن مصرف‌کننده مشوش

شود؟

باینانه اعضای فرهنگستان علوم پزشکی که به

ریاست دکتر علیرضا مرندی، نیز پیشنهادی

بی‌اثر ارزیابی می‌شود؛ پیشنهادی که شواهد

موجود می‌گوید در عمل اتفاقی را رقم نزده

است. در متن بارگذاری‌شده روی سایت

فرهنگستان آمده است: «در نشست تخصصی

اعضای فرهنگستان علوم پزشکی «سلامت

محصولات تراریخته» مورد ابهام قرار گرفت...

استفاده از فرآورده‌های تراریخته در کنار

فواید، خطراتی نیز خواهد داشت؛ لذا پیشنهاد

می‌شود تا اطمینان یافتن از سلامت کامل

مصرف این گونه محصولات، از کشت و واردات

فرآورده‌های تراریخته به کشور جلوگیری

به عمل آید.»

آخرین خبر‌ها حکایت از ورود کمیسیون اصل ۹۰

مجلس شورای اسلامی به موضوع دارد؛ ورودی

که فعلاً منجر به اعلام نظر نشده است. علی

خضریان، سخنگوی این کمیسیون، با اشاره

به علمی و پیچیده‌بودن موضوع، اعلام نظر

کمیسیون را منوط به دریافت پاسخ دستگاه‌ها

به سؤالات ارسال‌شده دانسته و با انتقاد از

وابستگی کامل کشور به محصولات تراریخته،

از کوتاهی‌های وزارت جهاد کشاورزی در این‌باره

گفته است.

اگر درباره تراریخته‌ها سند دارید و رونمی‌کنید باید محاکمه شوید!

کشور، احتمال تأثیرات مخرب تراریخته‌ها روی نسل‌های

بعدی را فناوری‌هراسانه می‌داند و می‌گوید: به فرض

که پروتکل‌های سیزده‌چهارده‌ساله برای بررسی

اثرات تراریخته‌ها وجود داشته باشد، این دوره به اتمام

رسیده چون ۲۵سال است که واردات این محصولات

صورت می‌گیرد.

- آخرین خبر

درمیان کشمکش‌هایی که آرامش مردم را به بازی می‌گیرد،

تولید تراریخته‌ها در کشور روال خود را دنبال می‌کند. خبر

پیش‌رو، مربوط به هشتم همین ماه است. جلسه شورای

ملی ایمنی زیستی با حضور معاون اول رئیس‌جمهور، وزیر

جهاد کشاورزی، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست،

رئیس سازمان غذا و دارو و نمایندگان مجلس، عضو شورا

تشکیل شد و به اتفاق آراء، دستورالعمل «زمایشات میدانی

محصول گیاهان تراریخته» در هشت ماده و دو تبصره به

تصویب رسید. «زمایش‌های میدانی، یک مرحله قبل

از ورود محصول به بازار است.» این را دکتر قره‌یاضی

می‌گوید.

او با اشاره به وابستگی کامل کشور به واردات این محصولات

در حال حاضر می‌گوید: بنده مخالف واردات هستم اما به

طرفداران این پویش می‌گویم که سویا یعنی خوراک دام.

یعنی گوشت مرغ، شیر، پنیر، ماست و گوشت قرمز. راه

رسمی این است که هر سال ۱۰درصد از واردات کم کنیم.

و به تولید داخل اضافه کنیم؛ درغیراین‌صورت همه چیز به

هم می‌ریزد.

او با انتقاد از داده‌های مندرج در گزارش‌های مرکز

پژوهش‌های مجلس، می‌گوید: تولیدکنندگان تراریخته‌ها،

۲۸کشور نیستند، بلکه ۲۸کشور، تولیدکننده عمده‌اند.

مصرف‌کننده‌ها هم ۷۰کشور نیستند. مستند به شما

می‌گویم که همه کشور‌های دنیا، به استثنای پنج کشور

مدعی، مصرف‌کننده تراریخته هستند. آن پنج کشور هم

</